

– שינוי –
רכ"ח

**מדור
אמונה
ובטחון**

מתוך קונטרס 'הבינוני' המלא

הבינוני

ואחיה

חיים של אמונה ובטחון

שיעורי הרב **שמעון שפיצער שליט"א** | פרשת **תרומה** תשפ"ד

השמה בחלקו זוכה להשראת השכינה

זוהי אחד מהיסודות שהבעש"ט הק' הדריך כל ימיו את תלמידיו ואת שומעי לקחו לבל יטעו באופן הלימוד. הוא לימדם לעבוד יותר שלימוד התורה תהיה לשמה, ושקיום המצוות נעשים בקדושה ובטהרה, ושאינ מתגשמים בעת שעוסקים במילי דעלמא, וכן לימדם להתקדש במותר, כי גם דבר המותר יכול למנוע השראת השכינה, וכן להיות בביטול ובענווה. כל היסודות שהדריך בהם את תלמידיו נבעו מהדיעה שלימוד התורה וקיום המצוות ללא כל אלו, לא ישפיעו על האדם מאומה.

לכשנתבונן בענין זה נראה, שדבר זה דומה לנבואה. שהרי גם הנבואה פועלת כך. כי כשהנביא היה מתבטל לגמרי להקב"ה, שרתה עליו השכינה עד כדי כך שהיה שומע את דבר ה' ורואה את השכינה לפי ערכו ודרגתו. כפי שכותב שם הרמב"ם בהמשך דבריו, שמשה רבינו אכן הגיע לדרגה כה גבוהה, עד שהרגיש שהוא יכול לבקש מהקב"ה לראותו - הראני נא את כבודך. הוא היה כל-כך בטל לה' ומזוכך כ"כ שהרגיש שהוא יכול כבר לראות את הקב"ה, והקב"ה אמר לו: עדיין אתה בתוך הגוף. ולכן ראוי לנו ללמוד מה הם התנאים להגיע לנבואה, כי הם

דרך החסידות היא דרך הנבואה

בשיעור זה נעסוק בענין כללי שיוסיף לנו בהירות בסוגיית הבטחון ובסוגיית השפע שאדם זוכה להם על-ידי קרבתו להקב"ה. הרמב"ם בשמונה פרקים (פרק ז) מונה את הכללים הנדרשים ע"מ לזכות לנבואה, וזה נוגע גם לנו, כפי שידוע מתלמידי הבעל שם, והאריך בזה הרה"ק מפיאסצנא זיע"א בחובת התלמידים (פרק יב) ובהכשרת האברכים (פרק ב) שדרך החסידות היא דרך הנביאים. פירושו של דבר, שכדי שיוכל האדם להיות ירא שמים ולקיים את תפקידו בעולם, הוא צריך ללמוד את כללי הנבואה. על כן נלמד קצת את דברי הרמב"ם שם, ונראה איך הם שייכים אלינו, ואיך מקיימים אותם.

ונבאר יותר בטרם נפתח בדברי הרמב"ם: תכלית האדם בעולם אינה לקיים את המצוות בלבד, אלא עיקר תכליתו הוא לזכך את עצמו. כך לימדונו רבותינו. התורה והמצוות אמורות להשפיע עליו, עד שייעשה מרכבה לשכינה, דהיינו שיהיה מזוכך כל-כך, שהשכינה שורה עליו. זוהי התכלית. ובשביל זה בא האדם לעולם.

הבהרה: היות שקריאת מאמר זה דורש יישוב הדעת ורוחב לב, אי לכך אין כמעט שום תועלת לקראו למקוטעין במהלך התפילה וכדו', וד"ל.

גליון זה נתרם ע"י ידידינו
החפץ בעילום שמו
לזכותו ולזכות משפחתו

יזכה לכל הברכות האמורות בתורה, לשפע ברכה והצלחה ולרוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ויזכה הוא ומשפחתו להבין ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את הנלמד בשיעורים מתוך מנוחת הנפש והרחבת הדעת

ואמר הנביא: כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוקים. יאמר, כי חטאינו, והן אלו הרעות, כמו שזכרנו, הן המחיצות המבדילות בינינו ובינו יתעלה".

ומוסיף הרמב"ם, שבוודאי יש דרגות על גבי דרגות בענין הנבואה, ואין דרגתו של נביא זה כדרגתו של נביא זה, ועל משה רבינו אמרו חז"ל שהיתה לו המדרגה הגבוהה ביותר של נבואה ודימו את ראייתו לראיה באספקלריה המאירה.

איזהו עשיר, איזהו גיבור

מבאר הרמב"ם על פי זה מאמר חז"ל הנ"ל אין הנבואה שורה אלא על חכם גיבור ועשיר: אמנם 'חכם' הוא כולל המעלות השכליות בלא ספק. ו'עשיר' היא ממעלות המידות, רצוני לומר: ההסתפקות, לפי שהם יקראו המסתפק בחלקו 'עשיר', והוא אומרם בגדר העשיר: איזהו עשיר? השמח בחלקו, כלומר שהוא מסתפק במה שהמציא לו הזמן, ואינו מצטער על מה שלא המציא לו. וכן 'גיבור' היא גם כן ממעלות המידות, רצוני לומר, שהוא ינהיג כוחותיו לפי הדעת, כמו שבארנו בפרק החמישי (משמונה פרקים), והוא אומרם: אי זה הוא גיבור? הכובש את יצרו".

הרמב"ם אומר: כמה שלם הוא אדם כזה. הקב"ה נתן לו את כל המעלות השכליות שהם הכלים הנצרכים לו להבין מה שצריך להבין, ועוד יש לו את מעלת ההסתפקות במועט, וגם את מעלת הכובש את יצרו, ואם כן ראוי הוא לנבואה.

כאן הרמב"ם עובר בסקירה קצרה על הנביאים שהקב"ה עורר אותם על מדותיהם, כגון: "דוד המלך ע"ה שהיה נביא, כמו שכתוב (ש"ב כג, ג) לי דיבר צור ישראל, ומצאנוהו בעל אכזריות. ואע"פ שהשתמש בה בגוים ובהריגת הכופרים, והיה רחמן לישראל, אבל ביאר בדברי הימים שה' לא מצאו ראוי לבנין בית המקדש לרוב מה שהרג, ואמר לו (דה"א כב, ח): לא (אתה) תבנה בית לשמי, כי דמים רבים שפכת". והדבר לא מנע אותם מלהתנבא, כי בענין המדות די ברוב מעלות המדות והחזקות שבהן.

נוגעים לנו ויכולים לשמש עבורנו כעצה בעבודת ה' כדי שהשכינה תוכל לשרות עלינו לפי ערך.

איזהו עשיר השמח בחלקו

הנה חז"ל אמרו (שבת צב. נדרים לח.): "אין הנבואה (השכינה) שורה אלא על חכם גבור ועשיר", ובפשטות הכוונה היא שע"מ שהשכינה תשרה על האדם, הוא צריך להיות כליל המעלות, בדומה למלך שע"מ שיכבדוהו ושייחסו לו חשיבות, הוא צריך להיות כליל המעלות. אך הרמב"ם מפרש אחרת ולכאוף נראה שפירושו נכון, כי לכאוף קשה קצת להבין - הא תינח מלך או כהן גדול שלמדו חז"ל שצריך לגדלו (להעשירו) משל אחריו, כי הוא נמצא בתפקיד גבוה וראוי שיהיה מכובד בעיני הבריות, אבל נבואה שהיא עבודה פנימית המעלה את האדם למדרגה גבוהה, למה תהיה תלויה בגבורה ועשירות? וכי העשירות גורמת לו להיות נביא?

מבאר הרמב"ם שע"פ פשטות כאשר אמרו שאין השכינה שורה אלא על העשיר, הכוונה הוא לזה השמח בחלקו, כמאמר התנא איזהו עשיר השמח בחלקו. וכותב בלשונו: "דע כי כל נביא לא יתנבא אלא אחר שייקנו לו המעלות השכליות כולן, ורוב מעלות המידות והחזקות שבהן". ומביא שם ראיות שבעוד את המעלות השכליות צריך שיהיו לו כולן, מעלות המידות די שיהיו לו את רובן והחזקות שבהן. הוא מביא מפסוקי הכתובים שמבואר בהם שחסר היה אצל הנביאים הידועים במעלות המדות והדבר לא מנע מהם מלהתנבא, והיינו כי היה להם את רוב המעלות ואת החזקות שבהן.

והנה בענין המעלות השכליות כותב הרמב"ם שם, שאין האדם יכול להיות סכל וקשי ההבנה, כי אם הוא כזה, אין לו את הכלים הראויים לחול בהם השראת השכינה. ובענין המדות, הוא מונה שם את הדברים המפורסמים: התאוה, והגאווה, והכעס, והקנאה, והעזות, ואהבת הממון והדומה להן. האדם צריך להיות מתוקן בכל אלה, כי אם לא יהיה מתוקן, הללו יפרידו בינו לבין השכינה, והשכינה לא תוכל לשרות עליו. ובלשון הרמב"ם: ואלו הפחיתויות בכללן, הן המחיצות המבדילות בין האדם ובין ה' יתעלה.

א הרמב"ם מזכיר פירושו זה בכמה מקומות בספריו, ראה הקדמת פירוש המשנה בתנאי הנבואה, ובהלכות יסודי התורה ז, א. וכן במורה נבוכים ח"ב פל"ב. עיין בדבריו במקומות אלו ובמפרשים.

שהרי כשיש לאדם את העיקר, השכינה יכולה לשרות עליו.

הגורם העיקרי להשראת השכינה

והנה דברי הרמב"ם שופכים אור נפלא בסוגיית הבטחון באופן כללי, כי הם מסבירים לאדם מה יקרה לו אם יפתח עוד ועוד (בתפילה לה') את מדת ההסתפקות במועט להיות שמח בחלקו ולהרגיש כעשיר. מדה זו יביאנו לידי כך שהשכינה תשרה עליו בדרגה מסוימת של נבואה. אמנם כן, אם האדם בעל עבירה, הוא צריך לחזור בתשובה, אבל אלו הם הדברים העיקריים שגורמים לשכינה שתשרה עליו.

הרמב"ם אומר מפורש שיש עוד מידות, אבל מכולן נבחרה מדה זו, שמתבטאת בכך שאתה מרוצה בתוכניתו של הקב"ה בשבילך, ושמח בכל מה שהקב"ה עושה, אתה דבוק בה'. אכן כן, זהו דביקות. אע"פ שאין האדם מזוכך לגמרי, הוא יכול להיקרא דבוק בה'. וכמה שאנו יודעים את היסוד שהאדם צריך להגיע, בעיקר על-ידי עבודתו בתורה ועבודה וגמילות חסדים, להיות מרכבה לשכינה, הרמב"ם כאן אומר לנו שהעיקר של כל אלה, הוא מה שהוא שמח ומאושר במה שהקב"ה עושה עמו. שמח בחלקו אמיתי.

בטל רצונך מפני רצונו

ובכן נזכיר כמה יסודות פשוטים באמונה ובטחון שראינו במהלך השיעורים ונראה כיצד דברי הרמב"ם כאן משלימים אותם. הנה ידוע לנו שהא"ב של בטחון הוא, שהאדם מבטל את רצונו לתוכניתו של הקב"ה. למרות שיש לו גוף עם יצרים ורצונות! שכאשר הוא מתבונן בכך שהקב"ה מנהל כל דבר, כל מעשה, כל דיבור, כל מחשבה וכל הרגש, ואי אפשר לעשות שום דבר לבד, ומצרף לזה שהקב"ה הוא טוב ומטיב, לכל אחד ובכל עת, כי אין דבר רע יורד מלמעלה, כפי שהביא בעל התניא זיע"א במכתבו הידוע הנקרא בשם להשכילך בינה (אגה"ק סימן יא). כשהוא חוזר על שתי האמונות האלה ומחדירם בנפשו, עם הזמן הוא מרפה את האחיזה ברצונו העצמי ומבטלו לרצון ה', ואז הוא נעשה רגוע בלי פחד ודאגה, כי הוא יודע שהקב"ה יוביל אותו למקום הטוב ביותר ויתן לו טוב נגלה. ככל שהאדם משקיע בהחדרת אמונות

אלו בנפשו ומנסה לקיים את מאמר חז"ל (ברכות נד, א) חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, לבו מתחיל לשתף פעולה. מעתה אינו רואה את עצמו כצדיק הדור, מכיוון שהוא מקבל את תכניתו של הקב"ה, כי היא טובה מאין כמותה. והוא אומר כך: לו היה הקב"ה מייסר אותי, הייתי נחשב לצדיק בזה שלא הייתי מתרעם, אבל אין הוא מייסר אותי. הוא נעשה באמת מאושר מבפנים, כי הוא מאמין שהקב"ה עושה לו את הטוב ביותר. אכן ביטול הרצון הזה, זהו ההנחה של כל יסודות הבטחון, שהוא בוטח בה' מתוך אמונה שהקב"ה מנהל את חיי, כמו את כל העולם כולו, באופן הטוב ביותר.

וכיון שהאדם מקבל הרגשים כאלה של בטחון, כבר למדנו שהוא זוכה לכל מיני שפע, כמאמר הכתוב (תהלים לב, י) והבוטח בה' חסד יסובבנו, ועל פי הכלל הנקרא ה' צלך (שם קכא, ה). כשהאדם בוטח בהקב"ה, הקב"ה שולח טוב נגלה. וכעת אנו רואים שהם הם דברי הרמב"ם, כי אם האדם מבטל את עצמו לתוכניתו של הקב"ה, נמצא שאין לו רצון עצמי, אלא הוא מתאחד עם הקב"ה, ואם כן כל השפע מגיע אליו. וזהו תוצאה של הנבואה שקיבל.

שני אופנים של ביטול

והנה בענין ביטול הרצון לה', ישנם שלושה אופנים כדלהלן. הנה כל הנסיונות שיש לו לאדם הינם אחד משני המינים הבאים: האחד הוא האם יעשה את הדבר הנכון אם לאו. האם יסתכל במקום האסור? האם ידבר מה שאסור? האם יקום מוקדם? האם ישמור שבת? וכן הלאה. והמין השני הוא שהאדם שרוי במצב מסוים ואין לו מה לעשות כנגד זה. הקב"ה בחר עבורו צורת חיים מסוימת בהתאם לנסיון שהציב לו, ואין לו יכולת לשנותו, והנסיון שלו הוא האם יקבלו באהבה.

ובשני מיני הנסיונות מגיעים לאותו כלל, שהאדם צריך ללמוד לבטל את רצונו לרצון ה'. במין הראשון, הנה הוא רוצה לומר משהו, ומיד הוא נזכר שאסור, והוא מבטל את רצונו לרצון ה' ואינו אומר. ובמין השני, כשאנו יכולים לשנות את המצב, הוא מדבר דיבורים של אמונה כדי שיקויים בו 'האמנתי כי אדבר', עד שהוא מרגיש שהוא מרוצה בתוכניתו של הקב"ה. נמצא שכל הנסיונות יסודם הוא, ביטול הרצון לרצון ה', אם באופן הראשון, אם באופן השני.

כדת מה לעשות

והאופן השלישי של ביטול הרצון, הוא **כשיש לו ספק**. יש לאדם פעמים רבות בחייו את הצורך לקבל החלטות לכאן או לכאן. וככל שהזמן עובר, ההחלטות שהוא צריך לקבל נעשות יותר קשות, והרי הוא צריך לקבל אחריות על החלטותיו. האם לחתום על עסקא או לא, האם להסכים לשידוך שהציעו לו, וכן הלאה.

והנה רצון הקב"ה הוא שאדם יכיר מה רצונו יתברך ולאור זה יחליט. "אבל איני יודע" - טוען האדם. "כמה נפלא היה אילו היה לי רוח הקודש, אך מה אעשה שאין לי?". והתשובה היא **שכאשר האדם מתרגל לבטל את עצמו בשני האופנים האחרים, דהיינו **שעובד להתאים את עצמו לריבונו של עולם ומזכך את עצמו**, הרי הוא נעשה נקי, וכיון שכן, הוא יכול להתבונן ולדעת מהו רצונו הפנימי והאמיתי, וכן הוא יכול לראות בתורה מהו רצון הקב"ה. אכן ירא שמים אמיתי כבר עשה כברת דרך, אבל אפילו כשאדם נמצא עדיין בתחילת דרכו, הוא יודע שהקב"ה רוצה שלכל הפחות יתקרב, כי יש כל-כך הרבה ספיקות שגם האדם הפשוט יכול להכריע בהם, אבל כשיש טמטום הלב, יש לו נגיעות. ולכן אמרו **הצדיקים שכשיש לו לאדם ספק, יניח את כל נגיעותיו בצד ורק אז יחליט**, והוסיפו שהדרך לעשות זאת היא על-ידי **שיתרגל לבטל את רצונו בכל מה שעובר עליו**.**

חכמה גבורה ועשירות

ואם כך הם הדברים, נבין מעתה כמה מאירים הם דברי הרמב"ם שאומר כך: לבד מן החכמה, זקוק הנביא לעוד שתי דרגות - גבורה ועשירות. גבורה פירושה **לכבוש את יצרו**, זהו האופן הראשון של **ביטול הרצון, שלא ישמע ליצרו, אלא יעשה מה שהקב"ה מצווה**. עשירות פירושה שהוא **מסתפק במה שיש לו ושמח בחלקו**, זהו האופן השני של **ביטול הרצון**, שמאמין שכל מה שיש לו וכל מה שאין לו וכל מה שקורה לו, אינם אלא לטובתו ואינו מפסיק להודות עליהם.

וכשיש לו לאדם שני אלה, ויחד עם זאת הוא לומד את חכמת התורה כפי אשר חנן אותו הבורא, אז הוא זוכה לנבואה. שזהו האופן השלישי של **ביטול הרצון**. כשהאדם עומד בפני ספק ועליו להכריע לאן לפנות -

לימין או לשמאל, הרי הוא מרגיש מחמת ביטולו לרצון ה' לאן הקב"ה רוצה שיפנה. וכאמור, הכל לפי המדרגה שבו הוא נמצא כעת, אבל זהו רצון הקב"ה. כפי שכתב הרה"ק מפאסצנא, שכל אחד יהיה קצת נביא. ועל זה פעל הבעש"ט הק' שעל ידי התורה והתפילה יתחיל האדם להרגיש מה נכון ומה אינו נכון, ויוכל לפי ערך עכ"פ לא לעשות גגיאות חמורות. וכשיתעלה עוד, יזכה לפעמים להתנוצצויות יותר ברורות.

זה רצון הקב"ה, שהאדם יהיה כל-כך מזוכך שהשכינה תשרה עליו, וכמה שאנו יודעים שבנבואה יש הרבה דרגות, אנו יכולים להבין שאף אנו יכולים להתחיל לטפס על מדרגות הנבואה. הלא למי אמרו חכמים: "איזהו עשיר השמח בחלקו; איזהו גיבור הכובש את יצרו; איזהו חכם הלומד מכל אדם" אם לא לנו? כי אף אנו יכולים להתקרב אל מדרגת הנבואה. נביא הוא מי שכבר השתלם בכל אלה, אבל הקב"ה נתן לנו את התורה כדי שנבין את התכנית. שיידע האדם לגשת לכל דבר בצורה נכונה, וירגיש בלבו הנכון הוא אם לאו, על-ידי שיתקדם בשלושה אלה, ואז יוכל לדעת איך להתנהל בחייו. ואף שהקב"ה יביא לו כפעם בפעם מצבים של חושך, לא ייבהל, כי יידע שהקב"ה גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור, לפעמים מרגישים קרובים אל ה', ולפעמים מרגישים קצת מרוחקים.

אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה

ובענין חלק העבודה, רצון הקב"ה הוא שהאדם יעבוד על שלושה אלה. בענין איזהו גיבור הכובש את יצרו, הלא הדבר פשוט מה צריך לעשות. הוא לומד כדי שתהיה לו יראת שמים, ועם זה יש לו כח לכבוש את יצרו. התורה היא הרי התבלין ליצר. החכמה מביאה לידי גבורה. כשהאדם חוזר בתשובה לפני הלימוד ולומד בקדושה ובטהרה, הוא מקבל כח לכבוש את יצרו.

ובענין איזהו עשיר השמח בחלקו, הלא מדובר בעבודת הבטחון, שירגיש באמת שמח בחלקו. וכאן צריך להוסיף נקודה חשובה. חז"ל לא אמרו איזהו עשיר המסתפק בחלקו, או המשלים עם מצבו, אלא השמח בחלקו, היינו שהוא באמת שמח. הוא מלא שמחה. אכן ידוע מה שאמרו חז"ל (פסחים קיז, א): אין השכינה שורה

אלא מתוך שמחה של מצוה שנאמר (מ"ב ג, טו) ועתה קחו לי מגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'. וכן מה שאמרו (ברכות לא, א): אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה של מצוה, ונפסק כן להלכה. הוי אומר: ההסתפקות במועט עדיין אינה המדרגה המביאה לידי נבואה. יש מדרגה יותר גבוהה שבה האדם שמח בחלקו. והשמחה צריכה שתהיה מבפנים. ואם אמנם תחילת העבודה היא לשמח את עצמו מבחוץ, הרי שבסופו של דבר הוא צריך להיות שמח מבפנים ורק אז תשרה עליו השכינה.

שמחה זו שעל ידה יוצאים מכל הצרות, כפי שאמרו הצדיקים כי בשמחה תצאו, היא אותה שמחה של איזהו עשיר השמח בחלקו, כי כשהאדם שמח בטובתו של הקב"ה ומודה עליה מרוב אושרו, הוא זוכה להשראת השכינה מעין מדרגת הנבואה, וכיון שכן, הוא מתברך בכל הטוב.

בכל יום יהיו בעיניך חדשים

ובכן, ישנם דברים פשוטים שאדם יכול לעשות ע"מ להגיע לדרגת השמח בחלקו. הנה בעל ההפלאה זיע"א כתב ב'פנים יפות' (פרשת ואתחנן) בזה הלשון: "איזהו עשיר השמח בחלקו, שהוא שמח בכל יום כאילו נתן לו השי"ת באותו יום ולא נתיישן אצלו הטובה ושמח בו כאילו היום ניתנה לו". פירוש: כפי שאמרו חז"ל בענין התורה (רש"י כי תבוא כו, טז): בכל יום יהיו בעיניך חדשים, שישמח בכל יום כאילו היום קיבל את התורה, כך בכל שאר ההטבות שהקב"ה עושה עמו, יראה כל יום כאילו קיבלן באותו יום וישמח בהן.

וביתר ביאור כתב בספר הפלאה (כתובות סז, ב): "מה שאמרו איזהו עשיר השמח בחלקו, רוצה לומר, שאינו בוטח על ממונו, דדרך הטבע האנושי לשמוח בדבר ריוח שנתחדש לו, וכשהורגל בו אינו שמח בו, אבל אדם המשכיל כי זה שיש לו אינו שלו, וכל שעה ושעה הוא במתנה מאת השי"ת, הוא שמח בכל עת. וכן הוא בחיי האדם, שנאמר (תהלים קנ, ו) כל הנשמה תהלל י-ה שאמרו חז"ל (מדרש תהלים סב) על כל נשימה ונשימה וכו', רוצה לומר, שאינו בוטח בחייו, כי אם על כל נשימה הוא נותן שבח כאילו נולד היום. וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים ב, ז) ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, שבכל יום יחשוב כאילו נולד. וזהו

שאמר יעקב (ויצא כח, כ) ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, דהוי ליה לומר ונתן לי לאכול וללבוש, אלא רוצה לומר שהלחם שמוכן כבר לאכול והבגד שמוכן כבר ללבוש, אעפ"כ באותו שעה שאוכל ולבוש, כאילו אז נותן לי".

אין אנו מספיקים להודות לך

הבה ונתבונן בזה באופן מעשי. סוף כל סוף יש לו לאדם הרבה ציפיות, ומקווה שיקרו כפי שהוא רוצה. הוא מצפה שתהיה לו אריכות ימים ושנים, שיהיו לו בנים זכרים, בנים צדיקים ויראי ה', שתהיה לו הצלחה ברוחניות ובגשמיות, והרי הוא מתפלל על כל זה. ובדרך כלל הוא סבור שמגיע לו. אכן חוט השערה מבדיל בין מי שמצפה כשהוא סבור שמגיע לו, למי שמצפה באופן של ביטול וענוה. ניתן לשמוע אחד אומר לחברו: "הלוואי, הלוואי, הלוואי שהקב"ה יתן לי". והשני עונה: "אני מקווה שלא שכחת מה שדיברנו, כן? אה, בסדר, רק רציתי לבדוק". שניהם מצפים, אבל הראשון מצפה באופן של ביטול וענוה, והשני מצפה מתוך מחשבה שמגיע לו.

כבר סיפרנו בעבר על הגה"צ רבי אביגדור מיללער זצ"ל שתמיד היה מבקש מה' שיזכה שלכה"פ בן אחד יישאר ביהדותו... ולמעשה, הלא זכה למלוא חפניים נחת. פירושו של דבר שאפילו ברוחניות שבוודאי צריך לבקש עליה, יש לבוא מתוך ביטול וענוה - הלוואי שאזכה.

נקודת השמחה והאושר

אכן כאן, בפרט זה, נמצאת נקודת השמחה והביטול לרצון ה'. אם זה בענין של אריכות ימים ושנים. הקב"ה יעזור... הלוואי על כל בני ישראל... כך צריך להיות, הקב"ה חפץ בכך, ואף התורה מדברת באופן זה. הקב"ה מבקש מן האדם להתפלל על זה, אך על האדם לומר: ישנו חשבון של נשמות, של חטאים עוונות ופשעים, ויש עוד חשבונות הרבה הכמוסים מאתי, אבל אני יכול להתפלל אל ה' אולי יתן לי עוד חיים בעולם הזה ואוכל לקיים עוד תורה ומצוות. וכיון שהוא מצפה באופן של ביטול וענוה, אזי כל יום שהוא חי, הוא רואה זאת כחידוש.

או בענין הילדים. ישנם אנשים (מצוי יותר אצל הנשים) שעדיין חיים בתחרות בענין מספר הילדים שיש להם (ובימינו יש לפעמים תחרות הפוכה לדאבון לב). מנגד יש מי שהיה

חשוך בנים וחשש שלעולם לא יהיה לו, והנה יום אחד הקב"ה חנן אותו בילד, ואח"כ עזר לו ונתן לו עוד ילד. למרות שלא ציפה לכך הרי הוא **מלא הוא ברגשי הודיה כי הוא מרגיש שקיבל יותר מחלקו**, כפי שאמרה לאה בשעה שילדה את יהודה: הפעם אודה את ה' (ויצא כט, לה), וכפירוש רש"י שם: הפעם אודה - שנטלתי יותר מחלקי, מעתה יש לי להודות. הוא באמת חושב שאין מגיע לו כי יודע שחטא ושאינו יכול לשלם להקב"ה על כל הטובות שהוא עושה עמו כמאמר הכתוב (איוב מא, ג) מי הקדמני ואשלם.

אמנם כאן צריך להבהיר: ישנם אנשים שאינם יודעים להבדיל בין זה לבין מחשבות שליליות, ושואלים: מה, אני צריך לחשוב שיקרה הגרוע ביותר?! לא! אני חושב שיהיה טוב. טעות היא. שהרי כשהאדם חושב שאין מגיע לו, אינו מתבונן בחסרון ואינו חושב - מי יודע אם אחיה מחר ושמא אחלה חלילה במחלה פלונית. אלא להיפך, הוא מתבונן במה שיש לו. הוא מתבונן בכך שהקב"ה נתן לו שכל. ה'חובת הלבבות' כתב שהשכל הוא המתנה הנפלאה ביותר. תחשבו איך נראה אדם בלי שכל. ה'חובת הלבבות' הרי כותב שמפני כך עשה הקב"ה שיהיו בני אדם חסרי דעת, כדי שמי שיש לו דעת יוכל להכיר בכך ולהודות.

ושמחת בכל הטוב

ככל שיצליח האדם להרגיש שכל הטובות שיש לו הם חידושים ואינם מובנים מאליהם, תהיה שמחתו גדולה מאוד. וזה מה שבאמת מביא שמחה לאדם. כשאדם נמצא בחתונת בנו ושמחתו מרקיעה שחקים, כי הוא לא חשב שיחיה עד החתונה ויוכל להשתתף בה, מדובר בשמחה עמוקה מאוד. וכעין זה יש מי שנמצא בחתונת הילד האחרון ומרגיש שמחה עמוקה הבאה מתוך הודאה לה' שזכה להכניס את כל צאצאיו לחופה. ישנם כאלו שאינם קולטים זאת. הם יכולים לעבור את החתונה של הילד האחרון ללא שום הרגשה מיוחדת. הם הודו, אבל זה היה בצורה חיצונית. לעומת זאת, יש כאלו שיש במשפחתם כאלו שעדיין לא סיימו לחתן את ילדיהם הגם שכבר הגיעו לפרקם, והיות שהם זכו בכך, הם מתייחסים לזה כדבר שאינו מובן מאליו ומרגישים שמחה עצומה.

יש לאדם יכולת לשים לב לכל הדברים האלה. אכן אם

אין האדם פועל באופן מעשי להודות ושלא לצפות באופן של מגיע לי, הרי הוא הולך במהלך השני. זה מה שלא קולטים. וחושבים שלהודות הוא דבר יפה וסגולה גדולה, ולא קולטים שאם אין עוסקים בזה, בגלל שטרודים בכל עת בהשתדלות ורצים מדבר לדבר, נכנסים באופן ממילא לדרך ההפוכה. זה מה שקורה. הנפש מתקדמת כל העת, או בדרך של הודאה והתבוננות, או בדרך השניה שבה היא רוצה עוד ועוד. ואם משהו אינו הולך כרצונה, היא נשברת קצת או הרבה, ואז מתקיים באדם ההיפך של בטל רצונך מפני רצונו, וממילא אינו יכול לזכות להשראת השכינה ולנבואה ואינו יכול לקבל את ההחלטות הנכונות בחיים. הוא אינו מסוגל לראות דברים לאשורם כי הוא עסוק ברצונותיו ונגיעותיו.

לכן מוכרח האדם לעסוק בענין זה ולהבין כמה מתנות הקב"ה נתן לו שלא לפי המגיע לו, וכל אימת שצצות לו המחשבות שחסר לו כך וכך, ולפלוגי ופלוני יש, הוא עובד קשה לשנות את אופן הסתכלותו, כי אם לא יעשה כן, יישאר לשבת בתוך זה וימיט על עצמו חורבן.

ונכון להדגיש, שלפעמים האדם מאוד מרוצה מהקב"ה... כי ברוך ה', בענין זה הולך לו טוב, ובענין זה הולך לו טוב, אך בענין אחד הוא קצת ברוגז. יש לו איזו טינה בלב על ענין אחד שאינו מסודר אצלו, הוא עסוק עם זה וחושב על זה כל העת, ומה שקורה הוא, שדבר זה שקנה שבייתה בלבו, מהווה עיכוב להשראת השכינה ולסייעתא דשמיא בשאר התחומים שעליהם הוא כן מודה לה', כי יש אצלו מסך המבדיל בתוך הלב, שהרי הוא חושב לעצמו: לו היה לי דבר פלוני, הייתי שמח בחלקי...

לתפילה מה זו עושה

הנה אחד מהיסודות הגדולים שהתורה והתפילה מביאים לעורר בטחון בלב האדם. וכבר דיברנו על זה רבות, שלכך נועדה התפילה. ואחת מהסיבות היא, כי על-ידי התורה והתפילה האדם משנן בדיבורו שוב ושוב את האמת האמיתית, והשינון מעורר את המוח ג"כ לחשוב נכונה, והמחשבה היא הרי החלק העדין ביותר שבאדם כפי שתראה שאי אפשר אפילו למשש אותה, וכשהיא נכונה, קל לה ביותר להידבק בה'.

ופרי בהמתך וגו' ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך.

מעתה אין זה חידוש גדול שכל הצרות באות בעבור חוסר השמחה. ולא יקשה: היתכן שבגלל חוסר השמחה יבואו קללות כאלה?! כי לפי האמור, **כשהאדם מחוסר שמחה מפני שאינו מכיר בטובו של הקב"ה, אין השכינה שורה עליו, וכיון שאין השכינה שורה עליו, ממילא הברכה מסולקת ממנו.**

האדם צריך לשאול את עצמו בכל עת: **האם השכינה יכולה לשרות עלי? כן או לא? ובכן, כשהאדם יודע שבדברים מסוימים הוא לקוי ביותר, הרי הוא מבין שיש אצלו עיכוב. הרמב"ם עצמו אומר שהגם שאין האדם צריך להיות עבור זה בשיא השלמות. אמנם הוא צריך לשאוף להתקדם עוד ועוד, אבל לא כל דבר שאינו עושה כפי כל השיטות בשולחן ערוך, מונע ממנו השראת השכינה. מכל מקום ישנם דברים בסיסיים שהוא מוכרח להשתלם בהם כדי שהשכינה תוכל לשרות עליו, ואחד מהם הוא שיסכים לתוכניתו של הקב"ה ויהיה מאושר ממנה ויודה עליה עד שייצא בריקוד.**

בנים אתם לה' אלוקיכם

מישהו סיפר לי שכשהיה פעם בבית החולים לצורך בדיקה רפואית, עבר ליד חדר ששכב בו יהודי בא בימים וגנח מיסורים. הוא נכנס פנימה כדי לברר כיצד יוכל לעזור לו. התיישב לצד החולה והתחיל לשוחח אתו, והנה ראה שמדי כמה דקות נתקף החולה בגל של כאבים, וכל פעם שהגל מגיע, הוא אומר בלחש לעצמו: בנים אתם לה' אלוקיכם. בתחילה התבייש לשאול מאין לקח סגולה זו, אך בהמשך השיחה כשנוצרה ביניהם קרבה, הציג את שאלתו ברמיזה, והחולה הזקן השיב: שמע ואספר לך! בבחרותי היה לי משפיע מחסידי הרה"ק רבי אברהם יעקב (הראשון) מסדיגורא זיע"א והיה לו חבר חסיד קרלין שהתכונן לעלות לארץ ישראל, ובשבת האחרונה טרם עלותו, הגיע לשבות אצל הרה"ק ה'בית אהרן' זיע"א כדי להסתפג אצלו מקדושת השבת ולקבל ממנו במוצ"ש את ברכת הפרידה. היה זה בפרשת ראה, וכשהגיע לבית מדרשו של ה'בית אהרן' בערב שבת, היה ה'בית אהרן' באמצע 'שניים מקרא' מתוך הספר תורה כדרכו בקודש, והנה שמע אותו אומר את הפסוק: "בנים

לכן צריך האדם להתבונן בכל עת - מדוע הקב"ה מטיב לי כל-כך? למה הוא נתן לי כל-כך הרבה דברים טובים? אני מודה לך רבונו של עולם, מזמור לתודה... וכשבאים לו מחשבות והרגשים הפוכים, הוא מיד מתעורר ואומר: איני חפץ בהם כי הם גוזלים ממני את הקרבה אל ה' ומונעים ממני את הצלחתי, ואף השכינה נעשית בצער כי אין לה היכן לשרות.

תחת אשר לא עבדת בשמחה

על הפסוק (כי תבוא כח, מז) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל", כותב רבינו בחיי: "זה ממדותיו של הקב"ה, שהן מדה כנגד מדה, הם לא עבדו להקב"ה 'מרוב כל', לפיכך יעבדו את האויבים 'בחוסר כל'".

מבואר שחוסר השמחה שעליו מדברת התוכחה, הוא חוסר הבטחון. בדרך כלל כשלומדים את הפסוק מקשרים אותו לענין שמחה של מצוה. אבל רבינו בחיי מפרש, וכן הוא מדויק בפסוק, שהאדם לא היה מרוצה ממה שיש לו, ולכן לא היתה לו השראת השכינה, וכיון שכן, הוא התרחק, וממילא באו לו צרות. הבנה חדשה היא בפסוקי התוכחה, וכאילו היה כתוב: משום שלא היה לו בטחון. הקב"ה נתן לך, ולא הבאת את השכינה להיות אתך.

ולאור דברי הרמב"ם אפשר להבין זאת הרבה יותר עמוק, וכך הוא הפירוש: הקב"ה רוצה לשכון בעולם הזה. הוא מחפש מקום היכן לשרות בו, ועל כן הוא אומר לאדם: אתן לך טוב, ואז תביט אלי ותאמר - מי זה שנתן לי את הטוב? תשים לב לכך ותדבר ותחשוב עלי ותודה לי, ואז תיכנס למצב של ביטול אלי וכך יהיה לי היכן לשכון. אשכון עליך. כמה נפלא. ולמעשה, האדם עסוק במה שאין לו ואינו מרוצה, וממילא אין לשכינה היכן לשרות. השכינה נודדת כציפור ואין לה היכן לשרות, כי האדם איננו. וכיון שהיא מתרחקת מן האדם, והצרות באות אל האדם בזה אחר זה.

מאידיך, כשהאדם מודה לה' ומכיר בטובו, אזי הברכות באות אליו מכל צד כמבואר בפרשת כי תבוא (שם פסוקים ב-ג): ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך וגו' ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה, ברוך פרי בטנך ופרי אדמתך

באופן זה להודות ולבטל את רצונו לרצון ה', אינו מצליח לקבל החלטות נכונות. אכן כן, אלו מעשים שבכל יום. אנשים עושים החלטות מעוותות וזה עולה להם בחייהם. וכל כך למה? כי הם במהלך של התנגדות למצב ואין להם נבואה. כדי לזכות לבהירות ולדעת מה נכון ומה אינו נכון, זקוק האדם לשכינה שתשרה עליו ושתהיה לו סייעתא דשמיא.

הקב"ה אומר: אני רוצה שתהיו נביאים. **בראתי אתכם מוכנים להשראת השכינה.** כל יהודי! זהו תורת הבעל שם. **תלמדו תורה לשמה, תתפללו בחמימות, בל תתגשמו באכילתכם, תתנהגו בענוה, תיזהרו בקדושתכם ובטהרתכם, תהיו באהבת אחים ורעים, וכך תזדככו ותיעשו מרכבה לשכינה.** תקלטו את המהלך ותראו שהתוצאה היא שהאדם זוכה לרוממות נפלאה ולפי ערך הקב"ה שורה אצלו והוא מאושר ושמח וזוכה לכל הברכות. זוהי התורה המתוקה שהקב"ה נתן לנו. שאמר לנו (יתרו יט, ה): והייתם לי סגולה מכל העמים. ביאר ה'אור החיים' הק': הבריאה תעבוד בשבילכם אחרת... מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה... ואביא אתכם אלי... ה'אור החיים' הק' מסביר שבדרך כלל הקב"ה אומר: מי שרוצה, יכול לבוא. אך כאן אמר: אביא אתכם אלי. אם תיפלו, אחזיר אתכם. לא אתן לכם להישאר בתוך הבור. וכפי שהיה במדבר. כל פעם שנפלו, הקב"ה החזירם אליו. **כל עוד אינך מתנגד לתכנית שלי, אני נמצא אתך, וכשאני נמצא אתך, הכל נפלא, מאיר ומרומם, ולכן צריך לעבוד בדיבור ובשמחה ע"מ שנזכה להיות מרכבה לשכינה.**

(נמסר ביום שלישי פרשת משפטים כ"ז שבט תשפ"ד)

אתם לה' אלוקיכם לא תתגודדו" בנעימות ובשלהבת אש קודש בניגון מלהיב, יותר נוסח מאשר טעמים... ועם הניקוד הליטאי בצירי תחת הלמ"ד של לא תתגודדו, ונחרט המחזה בנפשו. לאחר זמן הוא תיאר זאת לחבירו חסיד סדיגורא, הלא הוא המשפיע שהיה לי בבחרותי, והמשפיע תיאר זאת בפנינו, ומאז זה מלווה אותי ואני מתחזק עם זה כל פעם שיש לי יסורים. **בנים אתם לה' אלוקים לא תתגודדו...** וכמו שפירשו שם הראשונים שהכוונה למי שבא להתגודד מרוב צער על פטירת קרובו, אומר לו הקב"ה: **הלא בני אתה ואני עושה לך רק טוב, מה אתה צריך להצטער כל-כך? - לא תתגודדו.** כשהאדם מתרגל לזה, הוא עושה פעולה מעשית לבטל רצונו מפני רצון ה'. הוא נותן לשכינה לשרות עליו. ויש להוסיף על זה מה שאמרו חז"ל (שבת יב, ב) **שהשכינה למעלה מראשותיו של חולה, ופי' המהר"ל שישנם שתי סיבות לכך, האחת מפני שהוא במצב של הכנעה וענוה, והשניה כי הקב"ה בא למי שזקוק לו ביותר.** ובכן, כשיש לו לחולה יסורים ואומר בנים אתם לה' אלוקיכם, הוא מוסיף עוד סיבה להשראת השכינה, וממילא הוא זוכה להשראת השכינה נפלאה ביותר. וכך הוא בכל מצב של יסורים. כעובר על אדם קושי ואז הוא מקיים איזהו עשיר השמח חלקו, ומדבר באופן זה, ומודה לה', השכינה שורה עליו והוא זוכה לנבואה לפי ערך, וממילא הוא יכול לקבל החלטות נכונות.

רצון ה' שנהיה נביאים

לדאבון לב אנו רואים בין בחולי ובין בשאר מצבים קשים שכאשר האדם נקלע למצוקה, אם אינו עובד

הודעה משמחת

בשעה טובה ומוצלחת ניתן להשיג דיסק-און-קי (USB) מלא וגדוש עם 200 שיעורים בשער הבטחון שנמסרו ע"י הרב שמעון שניצער שליט"א במסגרת מדור אמונה ובטחון מוקדים לרכישה:

טלפון - 052-761-2069	בית שמש:	חנות ספרים וואלדמן קרית בעלזא
טלפון - 052-768-3249	אשדוד:	חנות ספרים סאטמאר
טלפון - 052-760-4121	חיפה:	חנות 'מול איצקוביץ'
טלפון - 052-761-3239	קרית גת:	

קול הבינני

718.686.8300 ארה"ב
072.257.7726 ארץ ישראל
03.300.0223 בלגיה
0204.586.2115 בריטניה

לקבלת הקונטרס 'הבינני' המלא וכן לקבלת השיעורים המלאים במייל שלחו מייל למערכת 'הבינני'
info@machonhavineini.com

לקבלת טעימה יומית במייל וכן גיליון זה מדי שבוע שלחו מייל לכתובת
Teimaminahor@gmail.com

קו 'ענמו וראו'

מסר יומי קצר משיעורי הרב שמעון שניצער שליט"א
02.302.4389
או ב'קול הבינני' שלווחה > 1 0